

УДК 341.456 + 343.9.02

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.01.141>

ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ УСТАНОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ У БОРОТЬБІ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ

Воронятніков О.О.,*доктор юридичних наук, доцент,**професор кафедри публічного та міжнародного права**Київського національного економічного університету**імені Вадима Гетьмана*

ORCID: 0000-0002-3761-698X

e-mail: voronyatnikov@gmail.com

Воронятніков О.О. Діяльність міжнародних установ та організацій у боротьбі зі злочинністю.

Актуальність теми дослідження зумовлена сучасними викликами у сфері міжнародної безпеки та правопорядку, які пов'язані зі зростанням масштабів злочинності, що виходить за межі національних юрисдикцій. Глобалізація, розвиток інформаційних технологій і розширення транскордонного співробітництва значно ускладнили боротьбу з транснаціональними злочинами. У зв'язку з цим, міжнародні установи та організації відіграють важливу роль у координації зусиль держав, розробці спільних стратегій і забезпеченні ефективного правосуддя.

Розглянуто діяльність ключових міжнародних установ та організацій, які займаються протидією злочинності. Зокрема, проаналізовано функції та напрямки роботи таких структур, як Інтерпол, Європол, Євроюст, Асеанпол, Африпол та Америпол. Охарактеризовано їхній внесок у боротьбу зі злочинами міжнародного характеру. Особливу увагу приділено особливостям діяльності в певних регіонах, механізмам обміну інформацією та сприянню правовій співпраці між державами.

У статті також наведено чітке розмежування між міжнародними злочинами та злочинами міжнародного характеру, що є важливим для розуміння юридичних підходів до їх класифікації та переслідування. Міжнародні злочини, такі як геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини та агресія, підпадають під юрисдикцію міжнародного кримінального права і переслідуються спеціалізованими судовими інстанціями, зокрема Міжнародним кримінальним судом. Натомість злочини міжнародного характеру регулюються здебільшого національним законодавством і міжнародними угодами, що потребує посиленої співпраці між державами. До таких злочинів відносяться транснаціональна організована злочинність, торгівля людьми, незаконний обіг наркотиків і зброї, кіберзлочини, відмивання коштів, корупція тощо.

У результаті аналізу зроблено висновки, що ефективна взаємодія держав, міжнародних установ та організацій у сфері боротьби зі злочинністю є запорукою виявлення, розкриття та розслідування злочинів (як міжнародних, так і міжнародного характеру) та забезпечує притягнення до відповідальності осіб, винних у їх вчиненні.

Ключові слова: міжнародне право, міжнародне співробітництво, міжнародні організації, міжнародні установи, транснаціональна злочинність, боротьба зі злочинністю.

Voronyatnikov O.O. Activities of international institutions and organizations in the fight against crime.

Relevance of the research topic is determined by modern challenges in the field of international security and law and order, associated with the growing scale of crime that extends beyond national jurisdictions. Globalization, the development of information technologies, and the expansion of cross-border cooperation have significantly complicated the fight against transnational crime. In this context, international institutions and organizations play a crucial role in coordinating state efforts, developing joint strategies, and ensuring effective justice.

The article examines the activities of key international institutions and organizations involved in combating crime. In particular, it analyzes the functions and areas of work of structures such as Interpol, Europol, Eurojust, Aseanapol, Afripol, and Ameripol. Their contribution to combating crimes of an international nature is characterized. Special attention is paid to the specifics of activities in certain regions, information exchange mechanisms, and the facilitation of legal cooperation among states.

The article also provides a clear distinction between international crimes and crimes of an international nature, which is essential for understanding the legal approaches to their classification and prosecution. International crimes, such as genocide, crimes against humanity, war crimes, and aggression, fall

under the jurisdiction of international criminal law and are prosecuted by specialized judicial bodies, including the International Criminal Court. In contrast, crimes of an international nature are primarily regulated by national legislation and international agreements, requiring enhanced cooperation among states. Such crimes include transnational organized crime, human trafficking, drug and arms trafficking, cybercrime, money laundering, corruption, and others.

As a result of the analysis, it is concluded that effective interaction among states, international institutions, and organizations in combating crime is the key to detecting, solving, and investigating crimes (both international and of an international nature) and ensuring that perpetrators are held accountable.

Key words: international law, international cooperation, international organizations, international institutions, transnational crime, fight against crime.

Постановка проблеми. Злочинність залишається однією з головних загроз для суспільної безпеки та міжнародного правопорядку. В умовах глобалізації кримінальна діяльність усе більше набуває транснаціонального характеру, що ускладнює її ефективне попередження та протидію. Міжнародні установи та організації, такі як Організація Об'єднаних Націй (ООН), Інтерпол, Європол, а також регіональні структури, відіграють ключову роль у координації зусиль держав у боротьбі з міжнародними злочинами та злочинами міжнародного характеру.

На сьогодні діяльність цих організацій характеризується розробкою глобальних стратегій, укладанням міжнародних конвенцій, розвитком спільних баз даних і проведенням транскордонних операцій. Наприклад, Інтерпол забезпечує оперативний обмін інформацією між правоохоронними органами різних країн, тоді як Європол організовує спільні розслідування на території Європейського Союзу. Водночас існують значні виклики, пов'язані з узгодженням правових підходів, технічними обмеженнями, а також нестачею ресурсів у багатьох країнах для повноцінної участі в міжнародних програмах.

Актуальність теми зумовлена зростанням масштабів злочинності, що має транснаціональний характер, та її впливом на стабільність суспільства й міжнародні відносини. Особливої уваги потребують питання розширення міжнародної співпраці та підвищення ефективності заходів, спрямованих на протидію сучасним викликам. Вивчення діяльності міжнародних установ у цій сфері сприяє глибшому розумінню їхньої ролі, дозволяє оцінити досягнення й виявити напрями для подальшого вдосконалення.

Метою статті є дослідження ролі та функцій міжнародних установ та організацій у боротьбі з різними видами злочинності, а також міжнародно-правове забезпечення такої діяльності.

Стан опрацювання проблематики. Дослідження різних форм діяльності міжнародних установ та організацій у сфері боротьби зі злочинністю знайшли відображення в працях Антипенка В., Буromенського М., Вітюка Д., Вознюка В., Голуб Н., Горбатенка В., Грицишен Д., Грушової А., Дідківської Г., Денисова В., Леган І., Мацейка Ю., Попка В., О. Столярського, Юрлова М. та інших. Проте дослідження вказаних авторів даного питання мають фрагментарний характер.

Виклад основного матеріалу. Міжнародно-правове розуміння сутності конкретного злочину, розмежування міжнародних злочинів та злочинів міжнародного характеру є важливим елементом дослідження діяльності міжнародних установ та організацій у боротьбі зі злочинністю. Кожен із зазначених понять злочинів в міжнародному кримінальному праві мають свої особливості та юридичні аспекти.

Міжнародні злочини – це найтяжчі правопорушення, які загрожують усьому міжнародному співтовариству. Вони встановлюються нормами міжнародного права і підпадають під юрисдикцію міжнародних судів (наприклад, Міжнародного кримінального суду). Ці злочини включають:

Геноцид – навмисне знищення певної групи людей за етнічними, національними, релігійними чи іншими ознаками.

Злочини проти людяності – систематичні атаки на цивільне населення, включаючи вбивства, рабство, депортації, тортури тощо.

Воєнні злочини – порушення законів і звичаїв війни, зокрема жорстоке поводження з військовополоненими чи цивільними.

Злочини агресії – планування або здійснення акту агресії проти іншої держави.

Зазначені злочини вважаються такими, що порушують основоположні принципи міжнародного права, тому переслідуються незалежно від юрисдикції окремої держави.

Злочини міжнародного характеру – це правопорушення, які виходять за межі однієї держави, тобто мають транснаціональний характер, але не завжди загрожують усьому міжнародному співтовариству. Вони зазвичай регулюються міжнародними угодами або національним законодавством із залученням міжнародного співробітництва. До них відносять: транснаціональну організовану зло-

чинність, торгівлю людьми, незаконний обіг наркотиків і зброї, кіберзлочини, відмивання коштів, корупцію тощо.

Ці злочини не належать до сфери міжнародного кримінального права в строгому сенсі, але їх розслідування потребує співпраці між державами через механізми, такі як Інтерпол, Європол та інші. Співробітництво держав у боротьбі зі злочинами міжнародного характеру регламентується головним чином багатосторонніми угодами (конвенціями), кожна з яких присвячена конкретному злочину. У конвенціях, як правило, міститься: нормативне визначення складу злочину; зобов'язання держави-учасника закріпити норму конвенції в національному законодавстві (імплементация); зобов'язання держав-учасників поширити свою юрисдикцію на відповідні злочини.

Дослідивши відмінність міжнародних злочинів від злочинів, які мають міжнародний характер доречно розглянути діяльність міжнародних установ та організацій у цій сфері.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ. Відповідно до Статуту ООН обов'язок незастосування сили поширюється на всі держави і є основою для співробітництва між державами в різних сферах, в тому числі й у сфері боротьби зі злочинністю. Зміст цього принципу можна викласти в таких основних положеннях:

- співробітництво між державами у сфері боротьби зі злочинністю має ґрунтуватися на добровільній основі, без будь-якого примусу силою, чи погрози силою;
- проблеми, що виникають при співробітництві в сфері кримінальної юстиції, не можуть використовуватися для безпідставного прямого або непрямого застосування сили чи погрози силою. Однак, Статут ООН передбачає виключення з правил, коли збройна сила може бути застосована з метою самооборони і за рішенням Ради Безпеки ООН у випадку загрози мирові, порушення миру або акту агресії;
- особливістю принципу мирного вирішення міжнародних спорів є досить широкий перелік засобів мирного врегулювання спірних питань (переговори, посередництво, примирення, арбітраж, судовий розгляд, звернення до регіональних органів тощо) [1].

Всеосяжний характер діяльності Організації Об'єднаних Націй як міжнародної організації в сучасному світі, її глибокі витоки, обумовлює правотворчу й організаційну роль цієї Організації у формуванні й розвитку міжнародного кримінального права в цілому та її підгалузі – транснаціонального кримінального права. ООН неодноразово ухвалювала рішення, в яких визнавалося, що дії проти транснаціональної організованої злочинності є «спільною, такою, що поділяється між державами, відповідальністю» і наголошувалося на необхідності колективної роботи для її попередження.

Провідне місце ООН у формуванні транснаціонального кримінального права серед інших чинників визначається тим, що Організація Об'єднаних Націй здійснює центральноутворюючу функцію в організації співробітництва держав у сфері протидії міжнародній злочинності на інституційній основі. Співробітництво держав у рамках ООН здійснюється у рамках сесій Генеральної Асамблеї, конгресів ООН із попередження злочинності та кримінального правосуддя, діяльності Комісії міжнародного права, Економічної й Соціальної Ради ООН (ЕКОСОП), Комісії з попередження злочинності і боротьби з нею, груп експертів, діяльності Інтерполу, Управління з наркотиків і злочинності та інших структур. Основним робочим органом, який координує діяльність держав-членів ООН у протидії злочинності є ЕКОСОП, у складі якої функціонує Комісія з попередження злочинності і боротьби з нею [2].

МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ – ІНТЕРПОЛ. Цілями діяльності Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол є забезпечення та підтримання найширшої взаємної допомоги між усіма органами кримінальної поліції в межах законодавства різних країн та в дусі Загальної декларації прав людини, а також створювати та розвивати всі інституції, які можуть ефективно сприяти попередженню та припиненню загально-кримінальних злочинів.

До складу Інтерполу входять 195 країн світ, що робить його другою міжнародною міжурядовою організацією після ООН.

Основним нормативним документом, який регламентує діяльність МОКП – Інтерпол є Статут цієї організації. Структуру внутрішніх органів Інтерполу утворюють: Генеральна асамблея; Виконавчий комітет; Генеральний секретаріат; Національні центральні бюро; Радники; Комісія з контролю за файлами. Щоденне виконання стратегічних рішень Інтерполу здійснюється Генеральним секретаріатом і Національними центральними бюро.

З метою забезпечення здійснення на постійній основі співробітництва, спрямованого на виконання встановлених перед Інтерполом цілей, кожна її держава-член, якщо її законодавство дозволяє, уповноважує один із своїх органів діяти як Національне центральне бюро. Відповідно до Статуту Інтерполу, Національне центральне бюро забезпечує взаємодію: між різними установами в межах своєї держави; з тими органами інших держав – членів Інтерполу, які діють від їх імені як

НЦБ; з Генеральним секретаріатом Інтерполу. З погляду міжнародного й внутрішньодержавного права НЦБ мають унікальний статус, оскільки, з одного боку, є постійно діючими органами Інтерполу в державах – членах, а з іншого – установами поліцейських відомств цих держав [3].

Цілями міжнародного співробітництва з використанням інформаційної системи Інтерполу є:

установлення місцезнаходження осіб, які розшукуються, з метою їх затримання, арешту, обмеження свободи пересування та подальшої видачі (екстрадиції);

установлення місцезнаходження осіб чи об'єктів, що становлять інтерес для держав-членів Інтерполу;

надання чи отримання інформації, що стосується розслідування злочинів, кримінального минулого або злочинної діяльності осіб;

надання чи отримання інформації з метою попередження про осіб, події, об'єкти, способи вчинення злочинів, що становлять реальну загрозу публічній безпеці та порядку й можуть завдати істотної шкоди майну чи громадянам;

ідентифікація осіб чи невідомих трупів;

проведення криміналістичних досліджень; надання чи отримання інформації з питань публічної безпеки і порядку;

ідентифікація загроз, організованих груп та злочинних організацій, тенденцій розвитку злочинності;

обмін досвідом з питань боротьби із злочинністю та правоохоронної діяльності.

Формами звернення до НЦБ Інтерполу є запит/звернення або у формі прямого доступу до банку даних Інтерполу. Уповноважений підрозділ на підставі отриманого від правоохоронного органу запиту/звернення забезпечує використання інформаційної системи Інтерполу шляхом:

1) надсилання запиту про публікацію Генеральним секретаріатом Інтерполу оповіщень:

Червоного оповіщення (RED NOTICE) – розшук підозрюваного/ обвинуваченого/засудженого для екстрадиції;

Синього оповіщення (BLUE NOTICE) – збирання відомостей про особу, її місцезнаходження в інтересах кримінального провадження;

Зеленого оповіщення (GREEN NOTICE) – потенційні злочинці, рецидивісти;

Жовтого оповіщення (YELLOW NOTICE) – розшук осіб, зниклих без вісти або осіб, які не можуть ідентифікувати себе самостійно;

Чорного оповіщення (BLACK NOTICE) – неопізнані трупи;

Пурпурного оповіщення (PURPLE NOTICE) – злочинні схеми, знаряддя злочину і т.ін.;

Помаранчевого оповіщення (ORANGE NOTICE) – попередження про серйозну загрозу власності або здоров'ю людей;

Окрема картка – особи, організації та компанії, що знаходяться під санкціями Ради безпеки ООН;

Оповіщення про викрадені культурні цінності;

2) надсилання циркулярного оповіщення (циркуляра);

3) надсилання повідомлення;

4) внесення інформації до банків даних Інтерполу, її коригування або видалення;

5) отримання інформації з банків даних Інтерполу.

З банків даних Інтерполу з використанням інформаційної системи Інтерполу може бути отримано інформацію: про осіб; про транспортні засоби, які перебувають у розшуку; про плавзасоби, які перебувають у розшуку; про викрадені, втрачені, підроблені, недійсні документи, що підтверджують громадянство, посвідчують особу чи її спеціальний статус; про твори мистецтва/культурні цінності; про вогнепальну зброю; сліди рук, вилучені з місць вчинення злочину; дактилоскопічну карту; ДНК-профілі; зображення дітей, які зазнали сексуальної експлуатації; інші дані (у разі створення в Генеральному секретаріаті Інтерполу банків даних інших категорій інформації).

Інформаційна система Інтерполу використовується для обміну відомостями про фізичних та юридичних осіб, об'єкти, події та факти лише в рамках відповідного кримінального провадження та/або оперативно-розшукової (розшукової) справи (за умови вжиття вичерпних заходів на національному рівні), а також заходів з питань публічної безпеки і порядку, запобігання перетинанню та недопущення перетинання державного кордону тощо. Інформація, отримана з використанням інформаційної системи Інтерполу, призначена виключно для використання правоохоронними органами та судами [4].

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ОФІС – спеціалізована агенція Європейського Союзу, основною метою діяльності якої є поліцейська співпраця між державами-учасниками ЄС у боротьбі зі злочинами міжнародного характеру.

Європол координує оперативно-розшукові дії поліції та інших компетентних органів держав-учасниць ЄС, а також третіх країн з метою підвищення ефективності співпраці компетентних органів

в боротьбі з міжнародною злочинністю. Європол також виступає провідним центром експертизи в ключових сферах правоохоронної діяльності, та як європейський центр стратегічних даних про організовану злочинність.

Європол підтримує та посилює дії компетентних органів держав-членів та їх взаємне співробітництво у запобіганні та боротьбі з тяжкими злочинами, які зачіпають дві або більше держав-членів, тероризмом та формами злочинності, які впливають на спільні інтереси, охоплені політикою ЄС.

Сферами діяльності Європолу є боротьба з тероризмом, незаконним обігом наркотиків; торгівлею людьми та мережею торгівлі людськими органами; кіберзлочинністю; відмиванням грошей та відстежування активів тощо [5].

ЄВРОЮОСТ – європейське агентство, що співпрацює з судовими та поліцейськими органами країн-членів ЄС. Євроюст стимулює і координує розслідування і судові переслідування між компетентними органами в державах-членах і покращує співпрацю між компетентними органами держав-членів, зокрема шляхом сприяння виконанню міжнародної взаємної правової допомоги та здійснення прохань про екстрадицію.

Компетенція Євроюсту охоплює такі види злочинів і правопорушень: тероризм, незаконний обіг наркотиків, торгівля приватними даними, підробка, відмивання грошей, комп'ютерні злочини, злочини проти власності або суспільних благ, включаючи шахрайство та корупцію, злочини, що впливають фінансові інтереси ЄС, екологічні злочини та участь у злочинній організації. Крім того, Євроюст може допомагати державам-членам ЄС у розслідуванні інших злочинів.

Євроюст може просити компетентні органи зацікавлених держав – членів: проводити розслідування або здійснювати конкретні дії; дозволу на координацію їх дій; створити спільну слідчу групу, або забезпечити Євроюст інформацією, необхідною для виконання певних завдань.

Крім того, Євроюст забезпечує інформування компетентними органами одне одного про розслідування та висунення звинувачень у злочинах, що стосуються іншої сторони; сприяє компетентним органам у координації розслідувань і судових процесів; співпрацює з країнами, що не є членами ЄС [6].

АСЕАНАПОЛ (ASEANAPOL) включає в себе взаємодію міжнародних правоохоронних організацій таких країн світу, як Бруней, Камбоджа, Індонезія, Лаос, Малайзія, М'янма, Філіппіни, Сінгапур, Таїланд та В'єтнам. Головною ціллю такої співпраці є підвищення професіоналізму поліції країн-членів, зміцнення регіонального співробітництва в поліцейській діяльності держав та сприяння співпраці та взаємодопомозі між поліцейськими країн-членів.

Основними функціями АСЕАНАПОЛ як міжнародного правоохоронного органу регіону у напрямі протидії та запобігання транснаціональній злочинності є:

підготовка та реалізація робочих планів для ефективного виконання всіх резолюцій, прийнятих у щорічних спільних комюніке, підписаних на конференціях АСЕАНАПОЛ;

сприяння та координування транскордонного співробітництва у сфері обміну розвідувальними даними та інформацією;

сприяння та координування спільних операцій та діяльність, що включає кримінальні розслідування, створення та обслуговування бази даних АСЕАНАПОЛ, навчання, нарощування потенціалу, розробку інструментів наукових розслідувань, технічну підтримку і судову експертизу;

підтримка та взаємодопомога в організації конференцій АСЕАНАПОЛ;

щоквартальна постановка задач начальникам поліцейських сил АСЕАНАПОЛ щодо пропозицій за всіма запланованими програмами і заходами, які повинні бути виконані;

річне звітування про свою діяльність та витрати, які представляються Виконавчому комітету АСЕАНАПОЛ безпосередньо перед Конференцією АСЕАНАПОЛ і поширюються серед усіх членів АСЕАНАПОЛ [7].

АФРИПОЛ (AFRIPOL) створений під егідою Африканського союзу як незалежний механізм поліцейського співробітництва для держав-членів Африканського союзу. Його основна мета – створення основи для співпраці поліції на стратегічному, оперативному і тактичному рівнях між поліцейськими установами держав-членів.

У сучасних умовах АФРИПОЛ діє на принципах поваги демократії, прав людини, верховенства закону і раціонального управління відповідно до Установчого акта, Африканської хартії прав людини і народів, Загальної декларації прав людини та інших відповідних документів; крім того, поваги до поліцейської етики, принципів нейтралітету, суверенітету, чесності та презумпції невинуватості.

Найбільша увага АФРИПОЛ концентрується на таких основних напрямках: контртероризм; обіг стрілецької та «легкої» зброї; торгівля людьми; розповсюдження наркотиків; злочини щодо дикої природи; управління кордонами; екологічна злочинність [8].

АМЕРИПОЛ – скорочена назва Американського поліцейського співтовариства (Police Community of the Americas, PCA), що було створене у 2007 році як континентальна міжнародна поліцейська

організація, основним завданням якої була боротьба з обігом наркотиків. До складу АМЕРИПОЛ входять 18 організацій-членів.

Ключовими завданнями АМЕРИПОЛу у напрямі запобігання та протидії транснаціональній злочинності є: забезпечення громадської безпеки; запобігання та протидія тероризму; запобігання та протидія контрабанді зброї; запобігання та протидія торгівлі людьми; запобігання та протидія незаконному виробництву та обігу наркотиків; запобігання та протидія кіберзлочинам та злочинами щодо інтелектуальної власності; запобігання та протидія дитячій порнографії; запобігання та протидія організованій злочинності; запобігання та протидія легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом [9].

Висновки. Проаналізувавши міжнародне та національне законодавство, наукові роботи інших вчених та провівши власні дослідження, можна зробити такі висновки.

Основні відмінності між міжнародними злочинами та злочинами міжнародного характеру можна охарактеризувати за:

1. Сферою дії: міжнародні злочини впливають на міжнародний порядок і безпеку; злочини міжнародного характеру є транснаціональними і впливають на декілька держав;

2. Правовим регулюванням: міжнародні злочини регулюються нормами міжнародного права; злочини міжнародного характеру регулюються міжнародними угодами та національним законодавством;

3. Юрисдикцією: міжнародні злочини підпадають під юрисдикцію міжнародних судів; злочини міжнародного характеру мають юрисдикцію національних судів за участі міжнародних установ.

Глобалізація, розвиток інформаційних технологій і розширення транскордонного співробітництва значно ускладнили боротьбу з транснаціональними злочинами. Саме тому ефективна взаємодія держав, міжнародних установ та організацій у сфері боротьби зі злочинністю є запорукою виявлення, розкриття та розслідування злочинів (як міжнародних, так і міжнародного характеру) та забезпечує притягнення до відповідальності осіб, винних у їх вчиненні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Статут Організації Об'єднаних Націй. URL: https://unic.un.org/aroundworld/ unics/common/ documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf.
2. Попко В.В. Роль Організації Об'єднаних Націй у формуванні транснаціонального кримінального права. *Публічне право*. № 2 (34), 2019, с. 75–86.
3. Статут Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_142#Text.
4. Офіційний сайт Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол. URL: <https://www.interpol.int>.
5. Офіційний сайт Європейського поліцейського офісу (Європол). URL: <https://www.europol.europa.eu/about-europol>.
6. Офіційний сайт Євроюсту. URL: <https://www.eurojust.europa.eu>.
7. Офіційний сайт ASEANAPOL. URL: <http://ww.aseanapol.org/home>.
8. Офіційний сайт AFRIPOL. URL: <https://afripol.africa-union.org>.
9. Community Policing in America: Changing the Nature, Structure, and Function of the Police. URL: https://www.ncjrs.gov/criminal_justice2000/vol_3/03g.pdf.